

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 137/2015
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Ε' ΤΜΗΜΑ
Συνεδρίαση της 9^{ης} Ιουνίου 2015**

Σύνθεση

Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Ιωάννης – Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Βασιλική Πανταζή, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Γεώργιος Ανδρέου, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Δημήτριος Μακαρονίδης και Αδαμαντία Καπετανάκη, Νομικοί Σύμβουλοι Ν.Σ.Κ.

Εισηγήτρια : Άννα Διον. Κάντζια, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Ερώτημα : Το έγγραφο με αριθμό Φ. 951/49/133932/Σ.1775/5-8-2014 του ΥΠΕΘΑ (ΓΔΟΣΥ, Δ/νση Οικονομικού, Τμήμα Οικονομικής Μέριμνας και Νομικών Προσώπων).

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται εάν η επαναφορά σε ισχύ, με τη διάταξη της περίπτωσης 38 β' της υποπαραγράφου Γ1 της παραγράφου Γ' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (ΦΕΚ Α' 222), των διατάξεων που προβλέπουν τη χορήγηση χρονοεπιδόματος και μισθολογικής προαγωγής στους στρατιωτικούς, οι οποίες είχαν ανασταλεί από 1-7-2011, παράγει έννομα δικαιώματα αναπροσαρμογής του μερίσματος που καταβάλλουν τα Μετοχικά Ταμεία Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας (Μ.Τ.Σ., Μ.Τ.Ν., Μ.Τ.Α.) και της οικονομικής ενίσχυσης των Ειδικών Κλάδων Οικονομικής Ενίσχυσης Μερισματούχων ΜΤΣ, ΜΤΝ, ΜΤΑ (ΕΚΟΕΜΣ, ΕΚΟΕΜΝ, ΕΚΟΕΜΑ), που

κανονιστηκαν με βάση την κείμενη για τον καθένα, κατά την ημέρα εξόδου του από την υπηρεσία, νομοθεσία, για τους στρατιωτικούς που αποχώρησαν λόγω συνταξιοδότησης κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα από 1-7-2011 έως 31-7-2012.

Επί του ερωτήματος αυτού, το Ε' Τμήμα του ΝΣΚ, γνωμοδότησε ομόφωνα ως ακολούθως:

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Από το έγγραφο με αριθμό Φ.951/49/133932/Σ.1775/5-8-2014 της Δ/νσης Οικονομικού / Τμήμα Οικ. Μέριμνας και Ν.Π της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και τα συνημμένα του, προκύπτουν τα εξής πραγματικά περιστατικά:

1. Το μέρισμα και η οικονομική ενίσχυση του αντίστοιχου Ειδικού Λογαριασμού των αποστρατευθέντων κατά το χρονικό διάστημα από 1-7-2011 έως 31-7-2012 στρατιωτικών και των τριών Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων (Στρατού Ξηράς, Πολεμικού Ναυτικού, Πολεμικής Αεροπορίας) κανονιστηκαν με βάση τις αποδοχές που ελάμβαναν (οι στρατιωτικοί) αυτοί την ημέρα της εξόδου τους από την υπηρεσία, με βάση, δηλαδή, τις «παγωμένες» αποδοχές τους, αφού, κατά το ως άνω χρονικό διάστημα είχε ανασταλεί (με τη διάταξη του άρθρου 38 παρ. 5 του ν. 3986/2011 (βλ. πιο κάτω παρ. 25) η εφαρμογή των διατάξεων που αφορούσαν στη χορήγηση στους στρατιωτικούς επιδόματος χρόνου υπηρεσίας και προσαυξήσεων λόγω μισθολογικών προσιτων γών.
2. Ακολούθως, με τις διατάξεις της Υποπαραγράφου Γ1 της Παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012 (ΦΕΚ Α' 222) επανακαθορίστηκαν (μειώθηκαν) τα ειδικά μισθολόγια των Γενικών Γραμματέων των Υπουργείων, των μελών των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών, των Δικαστικών λειτουργών κλπ., μεταξύ δε αυτών και το μισθολόγιο των στρατιωτικών. Βάσει της περ. 38 β της ως άνω Υποπαραγράφου Γ1, επανήλθαν σε ισχύ, από 1-8-2012, οι διατάξεις που προβλέπουν τη χορήγηση στους υπαγόμενους στα ειδικά αυτά μισθολόγια επιδόματος χρόνου υπηρεσίας, καθώς και αυτές που προβλέπουν την απονομή στους ίδιους μισθολογικών προσιτων γών, χωρίς, όμως, δικαίωμα λήψης αναδρομικών

αποδοχών για το χρονικό διάστημα από 1-7-2011 έως 31-7-2012, κατά το οποίο οι αποδοχές τους ήταν «παγωμένες».

3. Συναφώς, με την εγκύκλιο με αριθ. οικ. 2/85127/0022/22-11-2012 της 22^{ης} Διεύθυνσης Μισθολογίου του ΓΛΚ παρασχέθηκαν οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 4093/2012. Ειδικότερα, για την προαναφερθείσα περίπτωση 38 β της Υποπαραγράφου Γ1 της Παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του νόμου αυτού στην ως άνω εγκύκλιο δίνεται η εξής κατευθυντήρια γραμμή: «...Επιπλέον, επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση αποχώρησης λόγω συνταξιοδότησης αμειβομένων με ειδικά μισθολόγια, κατά το χρονικό διάστημα από 1-7-2011 έως 31-7-2012, οι αρμόδιες υπηρεσίες τους θα εκδώσουν τις τυχόν απαιτούμενες διοικητικές πράξεις χορήγησης επιπλέον ποσοστού στο επίδομα χρόνου υπηρεσίας και μισθολογικών προαγωγών, χωρίς δικαίωμα λήψης αναδρομικών διαφορών αποδοχών ενέργειας για το εν λόγω χρονικό διάστημα.».

4. Στη συνέχεια και σε εφαρμογή των προβλέψεων του ν. 4151/2013 και της ως άνω εγκυκλίου, οι αρμόδιες υπηρεσίες εξέδωσαν συμπληρωματικά Φύλλα Διακοπής Μισθοδοσίας (ΦΔΜ) για όσα στελέχη αποστρατεύθηκαν κατά το χρονικό διάστημα από 1-7-2011 έως 31-7-2012, με αναπροσαρμογή των δικαιούμενων βασικών μισθών και επιδομάτων χρόνου υπηρεσίας και παράλληλη ρητή επισήμανση, ότι το οικονομικό τους αποτέλεσμα ανατρέχει από 1-8-2012 και εντεύθεν.

5. Τα ως άνω στελέχη, που αποστρατεύθηκαν κατά το ανωτέρω κρίσιμο χρονικό διάστημα, μετά την παραλαβή των συμπληρωματικών Φύλλων Διακοπής Μισθοδοσίας (εφεξής: ΦΔΜ), τα προσκόμισαν τόσο στο ΓΛΚ για την έκδοση Τροποποιητικών Συνταξιοδοτικών Πράξεων όσο και στα Μετοχικά Ταμεία και Ειδικούς Λογαριασμούς, για την αναπροσαρμογή των υπ' αυτών χορηγουμένων παροχών.

6. Το Δ.Σ. του ΜΤΣ αποφάσισε τη μη επεξεργασία των συμπληρωματικών φύλλων διακοπής μισθοδοσίας, που εξέδωσε το Οικονομικό και Λογιστικό Κέντρο Στρατού (ΟΛΚΕΣ) για όσους αποστρατεύθηκαν κατά το ως άνω χρονικό διάστημα (από 1-7-2011 έως 31-7-2012) και το οικονομικό τους αποτέλεσμα αφορά από 1-8-2012, καθώς, κατά την άποψή του, δεν υφίσταται νόμιμος λόγος για αναπροσαρμογή των ήδη διενεργηθεισών κρατήσεων και των ήδη απονεμηθέντων μερισμάτων.

7. Η Διαικούσα Επιτροπή του Ειδικού Κλάδου Οικονομικής Ενίσχυσης Μερισματούχων ΜΤΣ (εφεξής: ΕΚΟΕΜΣ), με το Πρακτικό με αριθμό 3/5 της Συνεδρίασης της 16-4-2014, αποφάσισε: α) την προώθηση σχετικού ερωτήματος στο ΝΣΚ με περιεχόμενο περίου ταυτόσημο με το υπό κρίση ερώτημα και β) τη μη υλοποίηση υποβληθέντων αιτημάτων αναπροσαρμογής, βάσει των νέων συμπληρωματικών Φύλλων Διακοπής Μισθοδοσίας και των παρεπόμενα αυτών εκδοθεισών τροποποιητικών συνταξιοδοτικών πράξεων από το ΓΛΚ, μέχρι την οριστική επίλυση του ανακύπτοντος ζητήματος.

8. Ομοίως, το Δ.Σ. του ΜΤΑ αποφάσισε τη μη ικανοποίηση των αιτημάτων για αναπροσαρμογή μερίσματος, που υποβλήθηκαν από μερισματούχους του Ταμείου – στρατιωτικούς της Π.Α., που εξήλθαν από την ενεργό Υπηρεσία κατά το χρονικό διάστημα από 1-7-2011 έως και 31-7-2012, των οποίων η σύνταξη αναπροσαρμόστηκε βάσει των διατάξεων του Ν. 4093/2012 και του άρθρου 4 παρ. 12 α του Ν. 4151/2013, με το επιχείρημα ότι η νομοθεσία του Ταμείου δεν επηρεάζεται από τις μεταβολές της νομοθεσίας, η οποία διέπει τη χορήγηση συντάξεως στους μερισματούχους του Ταμείου εκ μέρους του Δημοσίου, εκτός αν τούτο προβλέπεται ρητά. Κατά την άποψη του Ταμείου, ούτε το εδάφιο β της περίπτωσης 38 της υποπαραγράφου Γ1 της παραγράφου Γ του Ν. 4093/2012, ούτε το άρθρο 4 παρ. 12 α του Ν. 4151/2013 προβλέπουν και την αναπροσαρμογή του χορηγούμενου μερίσματος.

9. Αντίθετα, το ΜΤΝ, κατ' αποδοχή του γνωμοδοτικού εγγράφου του Νομικού Συμβούλου του Ταμείου (Παρέδρου του Ν.Σ.Κ.) με αρ. πρωτ. 1935/φ. Ερ. 11/2013/9-10-2013, αποφάσισε την αναπροσαρμογή των μερισμάτων του ΜΤΝ, πληρωτέα από 1-8-2012, σύμφωνα με τις τροποποιητικές συνταξιοδοτικές πράξεις του ΓΛΚ. Ανάλογη απόφαση για τον Ειδικό Κλάδο Οικονομικής Ενίσχυσης Μερισματούχων Μετοχικού Ταμείου Ναυτικού (εφεξής: ΕΚΟΕΜΝ) δεν υφίσταται.

II. ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

10. Λόγω των διαφοροποιήσεων στον τρόπο αντιμετώπισης του θέματος και προς το σκοπό οριστικής και νόμιμης λύσης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία του καθενός ΜΤ και Ειδικού Λογαριασμού, υπεβλήθη το ακόλουθο ερώτημα: «Εάν η επαναφορά σε ισχύ, με τη διάταξη της υποπερίπτωσης β' της περίπτωσης 38 της

υποπαραγράφου Γ1 της παραγράφου Γ' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (ΦΕΚ Α' 222), των διατάξεων που είχαν ανασταλεί από 1-7-2011, με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 38 του ν. 3986/2011 (ΦΕΚ Α' 152) και που προβλέπουν μισθολογική προαγωγή ορισμένων κατηγοριών προσωπικού που αμειβονται με ειδικά μισθολόγια, μεταξύ των οποίων και οι στρατιωτικοί, παράγει έννομα δικαιώματα αναπροσαρμογής του μερίσματος που καταβάλλουν τα Μετοχικά Ταμεία Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας (ΜΤΣ – ΜΤΝ – ΜΤΑ) και της οικονομικής ενίσχυσης των Ειδικών Κλάδων Οικονομικής Ενίσχυσης Μερισμάτων ΜΤΣ, ΜΤΝ, ΜΤΑ (ΕΚΟΕΜΣ – ΕΚΟΕΜΝ – ΕΚΟΕΜΑ), που κανονίστηκαν με βάση την κείμενη του καθενός, κατά την ημέρα εξόδου τους από την υπηρεσία, νομοθεσία, για τους στρατιωτικούς που αποχώρησαν λόγω συνταξιοδότησης κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα από 1-7-2011 έως 31-12-2012 (εννοεί: 31-7-2012) και των οποίων η σύνταξη αναπροσαρμόστηκε οίκοθεν από το Γ.Λ.Κ., βάσει των διοικητικών πράξεων χορήγησης επιπλέον ποσοστού στο επίδομα χρόνου υπηρεσίας και μισθολογικών προαγωγών»

Οι απόψεις του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (ΓΛΚ):

11. Η Διεύθυνση Εισοδηματικής Πολιτικής του ΓΛΚ, απαντώντας στο έγγραφο του ΓΝΣ/ΥΕΘΑ με αριθ. πρωτ. 955/ΕΡ 21/2014/25-2-2015, με το έγγραφό της με αριθ. πρωτ. 2/14075/ΔΕΠ/10-3-2015 αναφέρει ότι: «...σύμφωνα με τη διάταξη της υποπερ. β' της περίπτωσης 38 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012 (ΦΕΚ Α'/222) και τις οδηγίες της με αριθμ. οικ. 2/85127/0022/22-11-2012 εγκυκλίου του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών επί των μισθολογικών διατάξεων της εν λόγω υποπαραγράφου, επαναφέρονται σε ισχύ, από 1-8-2012, οι ανασταλείσες (από 1-7-2011) με την παρ. 5 του άρθρου 38 του Ν. 3986/2011 (ΦΕΚ Α' 152) διατάξεις για τη χορήγηση επιπλέον ποσοστού στο επίδομα χρόνου υπηρεσίας στους αμειβόμενους με ειδικά μισθολόγια. Επίσης, από 1-8-2012, επαναφέρονται σε ισχύ οι ανασταλείσες διατάξεις που προβλέπουν μισθολογική προαγωγή ορισμένων κατηγοριών προσωπικού που αμειβονται με ειδικά μισθολόγια και είναι δυνατή η αναδρομική απονομή μισθολογικών προαγωγών, με τη συμπλήρωση του απαιτούμενου χρόνου υπηρεσίας από 1-7-2011 και εντεύθεν. Τα οικονομικά αποτελέσματα, όμως, από την κατά τα ανωτέρω χορήγηση επιδόματος χρόνου υπηρεσίας και μισθολογικών προαγωγών δεν δύνανται να ανατρέχουν σε

ημερομηνία προγενέστερη της 1-8-2012. Επιπροσθέτως, στην ως άνω εγκύκλιο διευκρινίζεται ότι, σε περίπτωση αποχώρησης λόγω συνταξιοδότησης αμειβόμενων με ειδικά μισθολόγια, κατά το χρονικό διάστημα από 1-7-2011 έως 31-7-2012, οι αρμόδιες Υπηρεσίες τους θα εκδώσουν τις τυχόν απαιτούμενες διοικητικές πράξεις χορήγησης επιπλέον ποσοστού στο επίδομα χρόνου υπηρεσίας και μισθολογικών προαγωγών, χωρίς δικαίωμα λήψης αναδρομικών διαφορών αποδοχών ενέργειας για το εν λόγω χρονικό διάστημα. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, τα οποία αποστρατεύθηκαν από 1-7-2011 έως και 31-7-2012.

ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΤΆΞΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΡ. 12 α' ΤΟΥ ΆΡΘΡΟΥ 4 ΤΟΥ Ν. 4151/2013 (ΦΕΚ Α' 103) ΟΡΙΖΕΤΑΙ όΤΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΣΥΝΤΆΞΕΩΝ ΌΣΩΝ, ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΜΕΙΒΟΜΕΝΟΥΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΑ ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΑ, ΈΧΟΝ ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΠΟ 1-7-2011 ΚΑΙ ΜΕΤΑ, ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΥΝΕΨΗ, ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΙΤΗΣΗ ΤΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΚΟΜΙΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΑΠΟΧΩΡΗΣΕ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΤΆΞΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ 38 ΤΗΣ ΣΥΝΟΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ Γ.1 ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ Γ ΤΟΥ ΆΡΘΡΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΟΥ Ν. 4093/2012. ΣΥΝΕΨΗ, ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΝ ΛΟΓΩ ΔΙΑΤἌΞΕΙΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΤΑΙ Η ΒΟΥΛΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΗ ΣΤΟ Ν. 4093/2012 (ΩΠΩΣ ΑΥΤή ΑΠΟΤΥΠΩΝΕΤΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΆ ΣΤΗΝ ΩΣ ΑΝΩ ΕΓΚΥΚΛΙΟ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΜΑΣ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΡΟΜΙΚΗ, ΑΠΟ 1-7-2011 ΚΑΙ ΕΝΤΕΥΘΕΝ, ΑΠΟΝΟΜΗ ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΑΓΩΓΩΝ, ΜΕΤΑΞΥ άΛΛΩΝ, ΣΕ ΣΤΕΛέχη Των Ενόπλων Δυνάμεων, ΜΕ ΤΗΝ ΈΚΔΟΣΗ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ...»

III. ΤΟ ΚΡΙΣΙΜΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

A. Περί Μετοχικών Ταμείων Στρατού, Ναυτικού, Αεροπορίας

12. Στο άρθρο 4 του α.ν. 559/1937 «περί τροποποίησεως και συμπληρώσεως διατάξεων της νομοθεσίας περί Μετοχικού Ταμείου Στρατού» (ΦΕΚ Α' 107) ορίζεται ότι: «Μέτοχοι του Ταμείου (μόνιμοι εν ενεργείᾳ αξιωματικοί και οπλίται και τούτοις αντιστοιχούντες και εξομοιούμενοι) ... πιθέμενοι εις αυτεπάγγελτον αποστρατείαν δι' οιανδήποτε αιτίαν ή απόταξην μετά συμπλήρωσην τουλάχιστον δεκαπενταετούς υπηρεσίας ... και εφ' όσον ούτοι δικαιωθώσιν ισοβίου στρατιωτικής συντάξεως, απολαμβάνουσι μερίσματος ίδιου προς τόσα εικοστά πέμπτα του αριθμού των μεριδίων του βαθμού ούπινος θα τύχωσι συντάξεως, όσα τα συντάξιμα των έτη ...». Περαιτέρω, στο άρθρο 1 παρ. 1 και 2 του ν. 1105/1980 «περί τροποποίησεως και συμπληρώσεως της περί Μετοχικού Ταμείου Στρατού νομοθεσίας» (ΦΕΚ

Α' 229) ορίζεται ότι: «1. Δικαιούχοι μερίσματος τυγχάνουν οι κατά τας ισχύουσας διατάξεις και τας τοιαύτας του παρόντος μέτοχοι του Ταμείου, εφ' όσον ήθελον δικαιωθή στρατιωτικής συντάξεως ... 2. Ως χρόνος μετοχικής σχέσεως δια την θεμελίωσιν των δικαιωμάτων των μετόχων και των οικογενειών αυτών, λογίζεται ο εν τη οικείᾳ πράξει κανονισμού συντάξεως αναφερόμενος χρόνος συνταξίου υπηρεσίας, ο υπολογιζόμενος δια τον κανονισμόν της συντάξεως».

13. Στο άρθρο 24 του ΠΔ 21/31 Οκτ. 1932 «Περί κωδικοποιήσεως νόμων περί Μετοχικού Ταμείου Πολεμικού Ναυτικού» (ΦΕΚ Α' 387) ορίζεται ότι: «Απόστρατοι μέτοχοι είναι οι εκ της ενεργού υπηρεσίας απομακρυνόμενοι, είτε δι' αποστρατείας, είτε δια αποτάξεως κατόπιν ανακριτικού τή πειθαρχικού ή ιατρικού Συμβουλίου, ενεργοί μέτοχοι και δικαιούμενοι συντάξεως εκ του Δημοσίου Ταμείου...». Ακολούθως, στο άρθρο 62 ορίζεται ότι: «Υπό τον όρον μέρισμα νοείται το κατά μήνα παρεχόμενον χρηματικόν ποσόν υπό του Ταμείου εις τα κατά τας διατάξεις του παρόντος δικαιούμενα πρόσωπα, αποστράτους και χηρευούσας οικογενείας...» και στο άρθρο 68 ότι: «Μερίσματος δικαιούνται οι εκ της ενεργού υπηρεσίας οπωσδήποτε απομακρυνόμενοι ενεργοί μέτοχοι, εφ' όσον δικαιούνται συντάξεως εκ του Δημοσίου Ταμείου ... Ουδεμία παροχή μερίσματος ή χορηγήματος δι' ειδικής διατάξεως ενεργείται αν πρώτον δεν αποφανθή επί τούτου συμφωνούν το Διοικητικόν Συμβούλιον του Μ.Τ.Π.Ν. και δεν δικαιωθώσι συντάξεως εκ του Δημοσίου Ταμείου ...». Τέλος, στο άρθρο 76 ορίζεται ότι: «Το μέρισμα των αποστρατευομένων μετόχων καθώς και των χηρευουσών οικογενειών των εν ενεργείᾳ θνησκόντων τοιούτων άρχεται καταβαλλόμενον αφ' ης και η σύνταξις του Δημοσίου μετά προηγουμένην υποβολήν της αιτήσεως...»

14. Στο άρθρο 9 του α.ν. 1988/1939 «Περί Μετοχικού Ταμείου Βασιλικής Αεροπορίας» (ΦΕΚ Α' 414) ορίζεται ότι: «1. Μέρισμα, κατά τον παρόντα νόμον, είναι το ισοβίως παρεχόμενον υπό του Ταμείου χρηματικόν ποσόν, καταβαλλόμενον κατά μήνα ή καθ' έτερα χρονικά διαστήματα εκ των διανεμομένων ετησίων εσόδων, εις τους κατά τας διατάξεις του παρόντος δικαιουμένους μερισματούχους αυτού. 2. Το μέρισμα διακρίνεται, αναλόγως των ετών πραγματικής συνταξίου υπηρεσίας και εισφορών του μετόχου, εις άρτιον, προσηγημένον και εις ηλαπτωμένον. 3. Μερίσματος δικαιούνται, καθιστάμενοι τη αιτήσει των μερισματούχοι του Ταμείου, οι εξερχόμενοι της ενεργού υπηρεσίας μόνιμοι, εφ' όσον υπήρξαν μέτοχοι αυτού και δικαιωθέντες λαμβάνουσιν ισόβιον στρατιωτικήν σύνταξιν εκ του Δημοσίου Ταμείου, ... 4. Άρτιον μερίσματος δικαιούνται οι καθιστάμενοι μερισματούχοι μέτοχοι ή αι χηρεύουσαι

Σ. Ζ. -

οικογένειαι αυτών, εφ' όσον οι μέτοχοι συνεπλήρωσαν εικοσιπενταετή πραγματικήν συντάξιμον υπηρεσίαν, ως αύτη νοείται και υπολογίζεται κατά τον παρόντα νόμον 5.

... 6. Εκ των επησίων καθαρών εσόδων του Ταμείου διανέμονται τα κάτωθι κατά βαθμόν μερίδια, αποτελούντα το άρτιον μέρισμα: a) Εις τους λαμβάνοντας μέρισμα:

Αντιπτεράρχου Αρχηγού ΓΕΑ και εξομοιουμένου μισθολογικώς μερίδια 32, Αντιπτεράρχου (μερίδια) 30, Υποπτεράρχου (μερίδια) 27, ...γ) Το δια του παρόντος καθοριζόμενον μέρισμα αντιστοιχεί εις τον βαθμόν ον ο δικαιούχος έφερεν και υφ' ον εμισθοδοτείτο κατά την εκ των τάξεων έξοδόν του. ....».

15. Περαιτέρω, στο άρθρο 1 του ν. 1106/1980 «περί τροποποίησεως και συμπληρώσεως διατάξεων της περι Μετοχικών Ταμείων Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας νομοθεσίας» (ΦΕΚ Α' 301) ορίζεται ότι: «1. Στρατιωτικοί των Ενόπλων Δυνάμεων ως και οι οπλίται, Ανθυπασπισταί και Αξιωματικοί της Χωροφυλακής και του Λιμενικού Σώματος, μέτοχοι και μερισματούχοι των Μετοχικών Ταμείων Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας, εξελθόντες ή εξερχόμενοι της ενεργού υπηρεσίας από 10 Ιουνίου 1974 και εντεύθεν ως και αι χηρεύουσαι οικογένειαι αυτών, συντρεχουσών και των λοιπών προϋποθέσεων της νομοθεσίας του οικείου Μετοχικού Ταμείου, δικαιούνται μερίσματος, μετά των επ' αυτού σχετικών προσαυξήσεων και λοιπών παροχών του βαθμού τον οποίον έφερεν και με τον οποίον εμισθοδοτούντο ή του βαθμού του οποίου τας αποδοχάς ελάμβανον κατά την έξοδόν των εκ της υπηρεσίας. Το επί του μερίσματος δικαίωμα των ήδη εξελθόντων της υπηρεσίας μερισματούχων ως και των χηρεύουσών οικογενειών αυτών άρχεται από της ημερομηνίας από της οποίας άρχεται και το επί της συντάξεως δικαίωμα αυτών. 2. Οι εν παραγράφῳ 1, εφ' όσον εδικαιώθησαν συντάξεως προστηξημένης δι' επιδόματος χρόνου υπηρεσίας λαμβάνουν από 1 Ιανουαρίου 1978: α. Οι μερισματούχοι των ΜΤΣ και ΜΤΑ το μέρισμα του αμέσως ανωτέρου βαθμού, εφ' όσον το υπολογισθέν εις την σύνταξην επίδομα χρόνου υπηρεσίας ανέρχεται εις ποσοστόν τουλάχιστον 44% επί του βασικού μισθού, και το ίμισυ της διαφοράς του μερίσματος του αμέσως ανωτέρου βαθμού εφ' όσον το επίδομα χρόνου υπηρεσίας ανέρχεται εις ποσοστόν τουλάχιστον 28%. ... β. Οι μερισματούχοι του ΜΤΝ, το μέρισμα της παραγράφου 1 προστηξημένον κατά το ποσοστόν του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας. 3. ... ».

Β. Περί των Ειδικών Κλάδων Οικονομικής Ενίσχυσης Μερισματούχων

16. Με το άρθρο 8 του Ν. 2448/1996 «Μισθολογικές ρυθμίσεις μόνιμων στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων και αντιστοίχων της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και του

Λιμενικού Σώματος» (ΦΕΚ Α' 279) ιδρύθηκε στο Μετοχικό Ταμείο Στρατού (Μ.Τ.Σ.) ειδικός κλάδος με την ονομασία «Ειδικός Κλάδος Οικονομικής Ενίσχυσης Μερισματούχων Μ.Τ.Σ. προερχομένων από το Στρατό Ξηράς» (Ε.Κ.Ο.Ε.Μ.Σ.), στο δε άρθρο 9 του ως άνω νόμου, ορίζεται ότι: «1. ... 2. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας δημοσιεύμενη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μετά από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου του Μετοχικού Ταμείου Στρατού, ρυθμίζονται τα της οργανώσεως λειτουργίας και διαχειρίσεως του κεφαλαίου του Ειδικού Κλάδου, η διαδικασία χορηγήσεως και ο τρόπος υπολογισμού της καταβαλλόμενης στους δικαιούχους οικονομικής ενίσχυσεως καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος. 3. ...»

17. Κατ' εξουσιοδότηση της ως άνω διάταξης εκδόθηκε η Φ. 951.1/53/452801/ 10-3-1997 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας (ΦΕΚ Β' 223) «περί Διοίκησης, οργάνωσης, λειτουργίας και διαχείρισης του ΕΚΟΕΜΣ», με την οποία καθορίστηκαν θέματα απονομής της οικονομικής ενίσχυσης, τα κατά βαθμό μερίδια καθώς και ο τρόπος προσδιορισμού της τιμής μεριδίου. Ειδικότερα, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 10 της απόφασης «1. Η πλήρης επήσια ενίσχυση του ΕΚΟΕΜΣ υπολογίζεται για κάθε μερισματούχο με βάση το βαθμό επί του οποίου απονέμεται η σύνταξη και με μερίδια τα οποία ανπιστοίχουν σε 35 έτη συντάξιμης υπηρεσίας. Για συντάξιμο χρόνο μικρότερο των 35 ετών τα μερίδια μειώνονται αντίστοιχα. 2. Τα κατά βαθμό μερίδια για 35 έτη συντάξιμης υπηρεσίας είναι όπως παρακάτω: Στρατηγός 46 ...»

18. Περαιτέρω, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παραγρ. 2 του άρθρου μόνου της ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας και Δημόσιας Τάξης με αριθ. Φ. 951.1/101/316433/31-5-2002 (ΦΕΚ Β' 783), η οποία αφορά στην ενεργοποίηση των νόμων 2512/97 και 2838/2000 σχετικά με τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των μερισματούχων του ΜΤΣ έναντι του ταμείου, «2. Σε όσους καθίστανται μερισματούχοι του ΜΤΣ από της ισχύος των νόμων 2512/97 (ΦΕΚ Α' 138/27-6-1997) και 2838/2000 (ΦΕΚ Α' 179/4-8-2000): α. ... β. Καταβάλλεται οικονομική ενίσχυση, του Ειδικού Κλάδου Οικονομικής Ενίσχυσης Μετόχων Μερισματούχων Στρατού (ΕΚΟΕΜΣ), που προσδιορίζεται από το μισθολογικό βαθμό. 3. ...»

19. Ακολούθως, με τις διατάξεις των άρθρων 29, 30 και 31, 32 του ν. 2913/2001 «Ρύθμιση θεμάτων Μετοχικών Ταμείων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 102), ιδρύθηκε αντίστοιχα σε καθένα από τα Μ.Τ.Α. και Μ.Τ.Ν. ένας ειδικός κλάδος με την ονομασία «Ειδικός Κλάδος Οικονομικής Ενίσχυσης Μερισματούχων Μ.Τ.Α.» (ΕΚΟΕΜΑ) και

«Ειδικός Κλάδος Οικονομικής Ενίσχυσης Μερισματούχων Μ.Τ.Ν.» (ΕΚΟΕΜΝ), προερχομένων αντίστοιχα από την Πολεμική Αεροπορία και το Πολεμική Ναυτικό και εξουσιοδοτήθηκε ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας να ρυθμίσει, με κανονιστική του απόφαση, τα πηγαδικά, λειτουργίας και διαχείρισης του κεφαλαίου των ειδικών αυτών κλάδων, καθώς επίσης τη διαδικασία χορήγησης και τον τρόπο υπολογισμού της καταβαλλόμενης στους δικαιούχους οικονομικής ενίσχυσης. Σκοπός των εν λόγω κλάδων είναι η κατ' έτος οικονομική ενίσχυση των μερισματούχων του Μ.Τ.Σ., Μ.Τ.Α. και Μ.Τ.Ν. από τα διάφορα έσοδα, που περιέχονται στους ως άνω Ειδικούς Κλάδους κατά το προηγούμενο της διανομής έτος.

20. Κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης του άρθρου 30 του ως άνω νόμου εκδόθηκε η Φ. 950.1/ΑΔ933243/ 10-10-2001 απόφαση του ΥΕΘΑ (ΦΕΚ Β' 1417) «Διοίκηση, οργάνωση, λειτουργία και διαχείριση του Ειδικού Κλάδου Οικονομικής Ενίσχυσης Μερισματούχων ΠΑ (ΕΚΟΕΜΑ)», με την οποία καθορίστηκαν θέματα απονομής της οικονομικής ενίσχυσης, τα κατά βαθμό μερίδια, καθώς και ο τρόπος προσδιορισμού της τιμής μεριδίου. Ειδικότερα, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 9 της απόφασης «*1. Η επήσια οικονομική ενίσχυση του μερισματούχου από τον ΕΚΟΕΜΑ, θα υπολογίζεται με βάση τα δικαιούμενα από τον καθένα μερίδια για τα οποία καταβάλλεται μέρισμα από το ΜΤΑ, επί την τιμή του μεριδίου της οικονομικής ενίσχυσης από τον ΕΚΟΕΜΑ. 2. ...*

21. Επίσης, κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης του άρθρου 32 του ίδιου νόμου εκδόθηκε η Φ. 951/01/22-5-2006 απόφαση του ΥΕΘΑ (ΦΕΚ Β' 652) «Διοίκηση, οργάνωση, λειτουργία και διαχείριση του Ειδικού Κλάδου Οικονομικής Ενίσχυσης Μερισματούχων Μετοχικού Ταμείου Ναυτικού (ΕΚΟΕΜΝ)», με την οποία καθορίστηκαν θέματα απονομής της οικονομικής ενίσχυσης, τα κατά βαθμό μερίδια καθώς και ο τρόπος προσδιορισμού της τιμής μεριδίου. Ειδικότερα, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 11 της απόφασης «*1. Η επήσια οικονομική ενίσχυση του μερισματούχου από τον ΕΚΟΕΜΝ, υπολογίζεται με βάση τον μισθολογικό βαθμό και την τυχόν προσαύξησή του, που απονέμεται το μέρισμα από το ΜΤΝ. Πλήρης οικονομική ενίσχυση χορηγείται σε μερίδια, που αντιστοιχούν σε 35ετή συντάξιμη υπηρεσία, που αναγνωρίζεται από το ΜΤΝ. 2. ...*

Γ. Κρίσιμες διατάξεις περί μισθολογικών προαγωγών των ενστόλων

22. Με τις διατάξεις των άρθρων 5 και 6 του ν. 2838/2000 «Ρύθμιση θεμάτων προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 179) προβλέπεται η χορήγηση μισθολογικών προαγωγών στους υπαξιωματικούς, ανθυπασπιστές και αξιωματικούς των

Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού και Πυροσβεστικού Σώματος, η οποία (χορήγηση) σε καμία περίπτωση δεν θεμελιώνει δικαιώματα βαθμολογικής προαγωγής.

23. Σύμφωνα με την παράγραφο 1 ε του άρθρου 5 και την παράγραφο 8 του άρθρου 6 του ως άνω νόμου, οι προαγωγές, που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων αυτών, δεν λαμβάνονται υπόψη ως προς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα εν γένει για τα Μετοχικά και Επικουρικά Ταμεία, καθώς και τα Ταμεία Πρόνοιας και Αλληλοβιόθειας. Με απόφαση του αρμόδιου ή των αρμόδιων κατά περίπτωση Υπουργών, που εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από της ισχύος του νόμου αυτού, καθορίζεται ο χρόνος, ο τρόπος, η διαδικασία, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την ενεργοποίηση των προαναφερομένων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων».

24. Κατ' εξουσιοδότηση των άρθρων 5 και 6 του παραπάνω νόμου 2838/2000 εκδόθηκαν:

α) η ΥΑ Φ.951.1/101/316433/31-5-2002 των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών – Εθνικής Άμυνας – Δημόσιας Τάξης (ΦΕΚ Β' 783/25-6-2002) «Ενεργοποίηση των Νόμων 2512/97 (ΦΕΚ Α' 138/27-6-1997) και 2838/2000 (ΦΕΚ Α' 179/4-8-2000), σχετικά με τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των μερισματούχων του ΜΤΣ, έναντι του Ταμείου», με την οποία ορίστηκε ότι: «*2. Σε όσους καθίστανται μερισματούχοι του ΜΤΣ από της ισχύος των νόμων 2512/97 (ΦΕΚ Α' 138/27-6-1997) και 2838/2000 (ΦΕΚ Α' 179/4-8-2000): α. Απονέμεται μέρισμα και καταβάλλεται Βοήθημα Επαγγελματικής Αποκατάστασης (BEA) που προσδιορίζεται από το μισθολογικό βαθμό σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 1106/80, β. Καταβάλλεται οικονομική ενίσχυση, του Ειδικού Κλάδου Οικονομικής Ενίσχυσης Μετόχων Μερισματούχων Στρατού (ΕΚΟΕΜΣ), που προσδιορίζεται από το μισθολογικό βαθμό. 3. Για την εφαρμογή των καθοριζομένων στην προηγούμενη παράγραφο, οι ως άνω μερισματούχοι έχουν την υποχρέωση να καταβάλλουν εισφορές που υπολογίζονται επί του αθροίσματος βασικού μισθού και επιδόματος χρόνου υπηρεσίας, όπως παρακάτω: ...»*

β) η ΥΑ Φ.951/1/58/10-12-2000 των Υπουργών Εθνικής Άμυνας – Εμπορικής Ναυτιλίας (ΦΕΚ Β' 90/31-1-2001) «Ενεργοποίηση και Επέκταση Διατάξεων του Ν. 2838/00 ως προς τα Δικαιώματα και τις Υποχρεώσεις των Μετόχων του ΜΤΝ», με την οποία ορίστηκε ότι: «*Oι μέτοχοι του Μετοχικού Ταμείου Ναυτικού, που συνταξιοδοτούνται μετά την εφαρμογή του Ν. 2838/2000 (ΦΕΚ 179 Α από 4-8-2000), ήτοι 1-7-2000, δικαιούνται μέρισμα που προσδιορίζεται στο ύψος του μισθολογικού βαθμού στον οποίο υπολογίζεται και η σύνταξη από το Γ.Λ.Κ. Δηλαδή χορηγείται μέρισμα ολόκληρο ή διαφορά 2/3 του μισθολογικού*

✓ ✓.

βαθμού με τον οποίο συνταξιοδοτήθηκε ο μέτοχος, όπως ο μισθός αυτός ορίζεται στα άρθρα 5 και 6 ανωτέρω νόμου. Οι υποχρεώσεις μερισμάτου χων που δικαιούνται απονομή μερίσματος σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο είναι η καταβολή τουλάχιστον δώδεκα (12) ή οκτώ (8) μηνιαίων εισφορών, που αντιστοιχούν στον προηγούμενο βαθμό ή τη διαφορά 2/3 αντιστοιχα. 3. ...»

γ) η ΥΑ Φ.950/1/925437/15-1-2001 του Υφυπουργού Εθνικής Άμυνας (ΦΕΚ Β' 56/24-1-2001) «Ενεργοποίηση – Επέκταση των Διατάξεων του Ν. 2838/00 ως προς τα Δικαιώματα και τις Υποχρεώσεις του Μετοχικού Ταμείου Αεροπορίας (Μ.Τ.Α.)», με την οποία ορίστηκε ότι: «α. Η ενεργοποίηση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, έναντι του ΜΤΑ, των ασφαλισμένων του Ταμείου που έτυχαν μισθολογικής προαγωγής με τις διατάξεις των άρθρων 5 και 6 του Ν. 2838/00, να γίνει με βάση τις υφιστάμενες διατάξεις που διέπουν το Ταμείο, β. Ειδικότερα σε ό,τι αφορά την απονομή μερίσματος, να ισχύουν και για τους προαναφερθέντες οι διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 1106/80, με την προσθήκη ότι στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι υποψήφιοι μερισμάτου χοι του Ταμείου λαμβάνουν ολόκληρο το βασικό μισθό συγκεκριμένου βαθμού και τα 2/3 της διαφοράς μεταξύ του βαθμού αυτού και του επόμενου, να θεωρείται ότι λαμβάνουν ολόκληρη τη διαφορά μεταξύ των δύο βαθμών και να λαμβάνουν το μέρισμα που αντιστοιχεί στον θεωρούμενο ως βαθμό αποδοχών, καταβάλλοντας όμως τις σχετικές διαφορές προαγωγής που δεν έχουν καταβληθεί...»

Με την ΥΑ Φ.951.11/ΑΔ.934818 Σ.2078 (ΦΕΚ Β' 1548/11-12-2002) τροποποιήθηκε η ως άνω απόφαση ως προς την παράγραφο β και ορίστηκε ότι: «από 1-7-2002 και εφεξής, η απονομή μερίσματος σε υποψήφιους μερισμάτου χοι του Ταμείου, οι οποίοι λαμβάνουν, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 5 και 6 του Ν. 2838/2000, όπως αυτές ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με το άρθρο 37 του Ν. 3016/2002, ολόκληρο το βασικό μισθό συγκεκριμένου βαθμού και τα 2/3 ή το ½ ή το 1/3 της διαφοράς μεταξύ του βαθμού αυτού και του επόμενου, να γίνεται αναλογικά και σύμφωνα με τις αποδοχές τους, κατά τα παραπάνω ποσοστά»

Δ. Κρίσιμες διατάξεις Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής

25. Στο άρθρο 38 παρ. 5 του ν. 3986/2011 «Επειγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπροθέσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012 - 2015» (ΦΕΚ Α' 152) ορίζονται τα εξής: «Αναστέλλονται από 1-7-2011 και μέχρι τη θέσπιση του νέου ενιαίου μισθολογίου: α) Οι διατάξεις ... της παραγράφου Α.1. του άρθρου 51 του Ν. 3205/2003 (Α' 297) ... β) Οι

διατάξεις του προβλέπουν μισθολογική προαγωγή των αμειβομένων με τις διατάξεις του Β' Μέρους του Ν. 3205/2003. γ) ...»

26. Με το ν. 4024/2011 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενιαίο μισθολόγιο – βαθμολόγιο, εργασιακή εφεδρεία και άλλες διατάξεις εφαρμογής του μεσοπροθέσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012 -2015» (ΦΕΚ Α' 226) καθιερώθηκε το νέο ενιαίο μισθολόγιο των δημοσίων υπαλλήλων, στο δε άρθρο 27 παρ. 2 τούτου ορίσθηκαν τα εξής: «*Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 38 του ν. 3986/2011 (ΦΕΚ Α' 152) εξακολουθούν να ισχύουν και μετά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου για τους λειτουργούς που δεν εμπίπτουν ρητά στις διατάξεις του*»

27. Με το άρθρο πρώτο Παράγραφος Γ, Υποπαράγραφος Γ.1. του ν. 4093/2012 «*Έγκριση Μεσοπροθέσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 – Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπροθέσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016» (ΦΕΚ Α' 222) επανακαθορίσθηκε, μεταξύ άλλων, το ειδικό μισθολόγιο των στρατιωτικών. Στη διάταξη δε της υποπερίπτωσης β της περίπτωσης 38 της Υποπαραγράφου Γ.1. της Παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του νόμου αυτού ορίζονται τα εξής: «*38. α... β. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 27 του ν. 4024/2011 (Α' 226) προστίθενται οι λέξεις: «και μέχρι την τροποποίηση των διατάξεων του Β' Μέρους του Ν. 3205/2003 με τις οποίες επέρχονται μειώσεις στα ειδικά μισθολόγια» Επομένως, η διάταξη παρ. 2 του άρθρου 27 του Ν. 4024/2011, όπως συμπληρώθηκε με την περ. 38 β της Υποπαραγράφου Γ.1. της Παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, ισχύει ως εξής: «Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 38 του ν. 3986/2011 (ΦΕΚ Α' 152) εξακολουθούν να ισχύουν και μετά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου για τους λειτουργούς που δεν εμπίπτουν ρητά στις διατάξεις του και μέχρι την τροποποίηση των διατάξεων του Β' Μέρους του Ν. 3205/2003 με τις οποίες επέρχονται μειώσεις στα ειδικά μισθολόγια»**

28. Εξάλλου, στην παράγραφο 12 α του άρθρου 4 του ν. 4151/2013 ορίζεται ότι: «*12.α. Οι συντάξεις όσων από τα πρόσωπα που υπάγονται στα ειδικά μισθολόγια των παραγράφων 13 έως και 36 της υποπαραγράφου Γ1 της παραγράφου Γ' του ν. 4093/2012 αναπροσαρμόζονται οίκοθεν από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις αυτές σε συνδυασμό και με τις διατάξεις του π.δ. 169/2007. Ειδικά για την αναπροσαρμογή των συντάξεων όσων από τα ανωτέρω πρόσωπα έχουν αποχωρήσει από την Υπηρεσία από 1-7-2011 και μετά,*

J. Oh.

λαμβάνονται υπόψη, μετά από σχετική αίτηση του ενδιαφερομένου και την προσκόμιση σχετικής διοικητικής πράξης της Υπηρεσίας από την οποία αποχώρησε και οι διατάξεις της περίπτωσης 38 της υποπαραγράφου Γ1 της παραγράφου 1 του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012».

29. Στην εισηγητική έκθεση του ως άνω νόμου και ειδικά για τη διάταξη της παραγράφου 12 του άρθρου 4 αυτού, ορίζεται ότι: «Με τις διατάξεις της παρ. 12 προβλέπεται η αναπροσαρμογή από 1-8-2012 των συντάξεων των συνταξιούχων του Δημοσίου που υπάγονται στα μισθολόγια της παρ. β' του άρθρου 1 του Ν. 4093/2012 σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των παρ. 13 έως και 36 καθώς και της παρ. 38 υποπαραγράφου Γ1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012. Η εν λόγω αναπροσαρμογή επιβάλλεται από τις ήδη ισχύουσες διατάξεις της παρ. 2 των άρθρων 9 και 34 του π.δ. 169/2007, όπως επανειλημμένα έχουν ερμηνευθεί οι διατάξεις αυτές με σωρεία σχετικών αποφάσεων της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Οι προτεινόμενες διατάξεις κρίνονται επιβεβλημένες, επειδή για πρώτη φορά με την αυτοδίκαιη αναπροσαρμογή των συντάξεων, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, θα υπάρξει μείωση αυτών».

IV. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΩΣ ΑΝΩ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις, ερμηνεύομενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους και την υπαγωγή στις διατάξεις αυτές του συνόλου των πραγματικών περιστατικών, που τέθηκαν υπόψη από την ερωτώσα υπηρεσία, προκύπτουν τα ακόλουθα:

30. Τα Μετοχικά Ταμεία των Ενόπλων Δυνάμεων (Μ.Τ.Σ., Μ.Τ.Ν., και Μ.Τ.Α.) επιδιώκουν την οικονομική ενίσχυση των μετόχων και μερισματούχων αυτών, οι οποίοι δικαιούνται ισοβίου στρατιωτικής συντάξεως από το δημόσιο ταμείο, με την παροχή μερίσματος και λοιπών παροχών από τα έσοδα των Ταμείων, τα οποία προέρχονται από τις εισφορές των μετόχων, την εκμετάλλευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας των Ταμείων και από κοινωνικούς πόρους (ΣΤΕ 2161/2006) και υπό την έννοια αυτή είναι φορείς κοινωνικής ασφάλισης, αλλά με επικουρικό χαρακτήρα (ΝΣΚ 384/2012).

31. Μερίσματος δικαιούνται οι ενέργοι μέτοχοι όταν εξέλθουν από την ενεργό Υπηρεσία, υπό την απαραίτητη προϋπόθεση ότι θα δικαιωθούν συντάξεως από το Δημόσιο Ταμείο. Το εν λόγω μέρισμα αντιστοιχεί σε συγκεκριμένα μερίδια του βαθμού που ο δικαιούχος έφερε και με τον οποίο μισθοδοτείτο ή του βαθμού του οποίου τις αποδοχές ελάμβανε κατά την

έξοδό του από την υπηρεσία. Εκ των ως άνω προσώπων, οι μερισματούχοι του ΜΤΝ, εφόσον δικαιώθηκαν συντάξεως προσαυξημένης με επίδομα χρόνου υπηρεσίας, λαμβάνουν από 1-1-1978 το μέρισμα προσαυξημένο κατά το ποσοστό του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας. Οι μερισματούχοι των ΜΤΣ και ΜΤΑ λαμβάνουν από 1-1-1978 το μέρισμα του αμέσως ανώτερου βαθμού, εφόσον το υπολογισθέν στην σύνταξη επίδομα χρόνου υπηρεσίας ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον 44% επί του βασικού μισθού και το μισό της διαφοράς του μερίσματος του αμέσως ανώτερου βαθμού, εφόσον το επίδομα χρόνου υπηρεσίας ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον 28% (άρθρο 1 Ν. 1106/1980).

32. Περαιτέρω, με τις ρυθμίσεις των διατάξεων των άρθρων 5 και 6 του ν. 2838/2000 αυξάνεται ο βασικός μισθός όλων γενικά των βαθμών των Υπαξιωματικών (από 1-1-2001) και των Αξιωματικών (από 1-7-2000) των Ενόπλων Δυνάμεων, καθώς και της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού και Πυροσβεστικού Σώματος, με τη συμπλήρωση ορισμένου, για κάθε βαθμό, χρόνου στρατιωτικής υπηρεσίας. Ο τρόπος που επέλεξε ο νομοθέτης για να αυξήσει το βασικό μισθό των ως άνω στρατιωτικών είναι αυτός της χορηγήσεως μισθολογικών προαγωγών χωρίς ιδιαίτερη αξιολόγηση των ουσιαστικών τους προσόντων από τα αρμόδια συμβούλια κρίσης, αλλά με μόνη τη συνδρομή ορισμένων τυπικών αξιολογικών κριτηρίων.

33. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω και σύμφωνα με πάγια νομολογία της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η αύξηση του βασικού μισθού των εν ενεργείᾳ υπαξιωματικών και αξιωματικών με το σύστημα των μισθολογικών προαγωγών, κατά τους ορισμούς των διατάξεων των άρθρων 5 και 6 του ν. 2838/2000, αποτελεί μέρος των συντάξιμων αποδοχών και λαμβάνεται υπόψη για τον κανονισμό της σύνταξής τους, καθώς και για την αναπροσαρμογή (αύξηση) της σύνταξης αυτών που αποχώρησαν από την υπηρεσία πριν από την έναρξη ισχύος των διατάξεων αυτών (1-1-2001 άρθρο 5 και 1-7-2000 άρθρο 6) με τις ίδιες προϋποθέσεις που χορηγούνται οι άνω μισθολογικές προαγωγές στους εν ενεργείᾳ ομοιόβαθμούς τους (βλ. αποφ. ΕΣ (Ολομ.) 32/2012, 33/2012, 35 - 37/2012, 43 -46/2012, 477-482/2012, 485-487/2012, 489/2012, 493-497/2012, 499-502/2012, 505- 511/2012, 748-749/2012, 193-198/2011, 200-201/2011, 206-209/2011, 814/2004 κ.ά.).

34. Με τις κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων των άρθρων 5 και 6 του παραπάνω νόμου 2838/2000 εκδιθείσες υπουργικές αποφάσεις (βλ. ανωτέρω παράγρ. 24) ορίστηκε ότι οι μέτοχοι του ΜΤΣ και ΜΤΑ, που συνταξιοδοτούνται μετά την εφαρμογή του ν. 2838/2000, ήτοι από 1-7-2000, δικαιούνται μερίσματος που προσδιορίζεται από το μισθολογικό βαθμό,

του οποίου τις αποδοχές ελάμβαναν κατά την έξοδό τους από την υπηρεσία. Ειδικά για τους μετόχους του ΜΤΑ ορίζεται ότι στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι υποψήφιοι μερισματούχοι του Ταμείου λαμβάνουν, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 5 και 6 του ν. 2838/2000, όπως ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με το άρθρο 37 του ν. 3016/2002, ολόκληρο το βασικό μισθό συγκεκριμένου βαθμού και τα 2/3 ή το ½ ή το 1/3 της διαφοράς μεταξύ του βαθμού αυτού και του επομένου, η απονομή μερίσματος να γίνεται, από 1-7-2002 κι εφεξής, αναλογικά και σύμφωνα με τις αποδοχές τους, κατά τα παραπάνω ποσοστά. Όσον αφορά στους μετόχους του ΜΤΝ, που συνταξιοδοτούνται μετά την εφαρμογή του Ν. 2838/2000, ήτοι από 1-7-2000, δικαιούνται μερίσματος που προσδιορίζεται από το μισθολογικό βαθμό, στον οποίο υπολογίζεται και η σύνταξη από το ΓΛΚ.

35. Εξάλλου, τα ως άνω Μετοχικά Ταμεία διέπονται από ιδιαίτερη νομοθεσία, η οποία διατηρεί αυτοτέλεια έναντι της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου. Συνεπώς, η νομοθεσία του κάθε Ταμείου δεν επηρεάζεται από τις μεταβολές της νομοθεσίας η οποία διέπει την χορήγηση συντάξεως στους μερισματούχους του Ταμείου εκ μέρους του Δημοσίου, εκτός αν τούτο προβλέπεται ρητά (ΣΤΕ 3327/2012).

36. Περαιτέρω, σκοπός των Ειδικών Κλάδων Οικονομικής Ενίσχυσης Μερισματούχων είναι η κατ' έτος οικονομική ενίσχυση των μερισματούχων των ΜΤΣ, ΜΤΑ και ΜΤΝ από τα διάφορα έσοδα, που περιέρχονται στους ως άνω Ειδικούς Κλάδους κατά το προηγούμενο της διανομής έτος. Σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις, η ετήσια οικονομική ενίσχυση των μερισματούχων από τον ΕΚΟΕΜΑ και τον ΕΚΟΕΜΝ υπολογίζεται με βάση το καταβαλλόμενο από τα ΜΤΑ και ΜΤΝ μέρισμα. Πιο συγκεκριμένα, η ετήσια οικονομική ενίσχυση των μερισματούχων από τον ΕΚΟΕΜΑ υπολογίζεται με βάση τα δικαιούμενα από τον καθένα μερίδια για τα οποία καταβάλλεται μέρισμα από το ΜΤΑ, επί την τιμή του μεριδίου της οικονομικής ενίσχυσης από τον ΕΚΟΕΜΑ. Επίσης, η ετήσια οικονομική ενίσχυση των μερισματούχων από τον ΕΚΟΕΜΝ υπολογίζεται με βάση τον μισθολογικό βαθμό και την τυχόν προσαύξησή του, που απονέμεται το μέρισμα από το ΜΤΝ. Η πλήρης ετήσια ενίσχυση του ΕΚΟΕΜΣ υπολογίζεται για κάθε μερισματούχο με βάση το μισθολογικό βαθμό επί του οποίου απονέμεται η σύνταξη και με μερίδια που αντιστοιχούν σε 35 έτη συντάξιμης υπηρεσίας.

37. Από τις διατάξεις, εξάλλου, των άρθρων 38 παρ. 5 του ν. 3986/2011, 27 παρ. 2 του ν. 4024/2011, του άρθρου πρώτου Παράγρ. Γ Υποπαράγρ. Γ1 περίπτωση 38 β του ν. 4093/2012 και του άρθρου 4 παρ. 12 του ν. 4151/2013 συνάγονται τα ακόλουθα:

α. Με την παρ. 5 περ. α' του άρθρου 38 του ν. 3986/2011 ανεστάλη από 1-7-2011 και μέχρι τη θέσπιση του νέου ενιαίου μισθολογίου των δημοσίων υπαλλήλων, μεταξύ άλλων, η εφαρμογή του άρθρου 51 παρ. 1 του ν. 3205/2003, που προέβλεπε τη χορήγηση στους υπαλλήλους του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ κλπ. επιπλέον ποσοστού 4% επί του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας. Επίσης, με την περ. β' της ίδιας ως άνω παρ. 5 ανεστάλη από 1-7-2011 και η εφαρμογή των διατάξεων που προέβλεπαν τη μισθολογική προαγωγή των στρατιωτικών. Πρόκειται για τις προαναφερθείσες διατάξεις των άρθρων 5 και 6 του ν. 2838/2000 (ΦΕΚ Α' 179), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 37 του Ν. 3016/2002 (ΦΕΚ Α' 110), καθώς και 10 του ν. 2936/2001 (ΦΕΚ Α' 166).

β. Με τις ρυθμίσεις του ν. 4024/2011, με τον οποίο καθιερώθηκε το νέο ενιαίο μισθολόγιο των δημοσίων υπαλλήλων, επανήλθαν σε ισχύ οι διατάξεις που αφορούσαν στη χορήγηση χρονοεπιδόματος και προσαυξήσεων, λόγω μισθολογικών προαγωγών στους υπαγόμενους στο νόμο αυτό υπαλλήλους. Στην παρ. 2, όμως, του άρθρου 27 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 38 του ν. 3986/2011 εξακολουθούν να ισχύουν και μετά την εφαρμογή τούτου για τους μη εμπίπτοντες στις ρυθμίσεις του λεπουργού, δηλαδή για όσους υπάγονται σε ειδικά μισθολόγια, στους οποίους περιλαμβάνονται και τα μόνιμα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων.

γ. Μετά την ισχύ, με το ν. 4093/2012, του νέου ειδικού μισθολογίου των στρατιωτικών, με τη διάταξη της περ. 38 υποπερ. β' της Υποπαραγρ. Γ1 της Παραγρ. Γ του άρθρου πρώτου του νόμου αυτού, επανήλθαν σε ισχύ, από 1-8-2012, οι ανασταλείσες (από 1-7-2011) διατάξεις που προβλέπουν τη χορήγηση χρονοεπιδόματος και προσαυξήσεων λόγω μισθολογικών προαγωγών στους στρατιωτικούς. Επομένως, από 1-8-2012 και εντεύθεν κατέστη δυνατή η αναδρομική χορήγηση στους στρατιωτικούς επιπλέον ποσοστού 4% στο επίδομα χρόνου υπηρεσίας, καθώς και η αναδρομική απονομή σ' αυτούς μισθολογικών προαγωγών με τη συμπλήρωση του απαιτούμενου χρόνου υπηρεσίας (από 1-7-2011 και εντεύθεν). Τα οικονομικά αποτελέσματα, όμως, από την κατά τα ανωτέρω χορήγηση επιδόματος χρόνου υπηρεσίας και μισθολογικών προαγωγών δεν δύνανται να ανατρέχουν σε ημερομηνία προγενέστερη της 1-8-2012 (βλ. σχετ. την υπ' αριθμ. οικ. 2/85127/0022/22-11-2012 εγκύκλιο του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών).

δ. Με τις διατάξεις της παρ. 12 α του άρθρου 4 του ν. 4151/2013 (ΦΕΚ Α' 103) ορίζεται ότι για την αναπροσαρμογή των συντάξεων όσων, από τους αμειβόμενους με ειδικά μισθολόγια, έχουν αποχωρήσει από την Υπηρεσία από 1-7-2011 και μετά, λαμβάνονται

υπόψη, μετά από σχετική αίτηση του ενδιαφερομένου και την προσκόμιση σχετικής διοικητικής πράξης της Υπηρεσίας από την οποία αποχώρησε και οι διατάξεις της περίπτωσης 38 της υποπαραγράφου Γ 1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012.

38. Συνεπώς, από τις εν λόγω διατάξεις αναγνωρίζεται η βούληση του νομοθέτη του ν. 4093/2012 (όπως αυτή αποτυπώνεται ερμηνευτικά και στην ως άνω εγκύκλιο της 22^{ης} Διεύθυνσης Μισθολογίου του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους) για την αναδρομική, από 1-7-2011 και εντεύθεν, απονομή χρονοεπιδόματος και μισθολογικών προαγωγών, μεταξύ άλλων, σε στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, με την έκδοση σχετικών διοικητικών πράξεων. Ο προσδιορισμός των σχετικών ποσών του εν λόγω επιδόματος και των μισθολογικών προαγωγών θα γίνει επί των νέων (μειωμένων) αποδοχών, που ισχύουν από 1-8-2012 και εντεύθεν, όπως άλλωστε σαφώς προκύπτει και από την εισηγητική έκθεση του ν. 4151/2013 (άρθρο 4 παρ. 12 α), που παρατέθηκε παραπάνω στην παράγραφο 29 της παρούσας.

39. Τυχόν αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή, ότι, δηλαδή, από τις διατάξεις της υποπερ. β' της περίπτωσης 38 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 δεν θεμελιώνεται δικαίωμα αναδρομικής απονομής μισθολογικής προαγωγής στα αποστρατευθέντα κατά το χρονικό διάστημα από 1-7-2011 έως 31-7-2012 στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, θα είχε ως συνέπεια την απώλεια προσμετρητέου χρόνου για την απονομή μισθολογικής προαγωγής (κατά τις κείμενες διατάξεις) για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, που αποστρατεύθηκαν κατά το ως άνω χρονικό διάστημα και, συνεπώς, ζήτημα άνισης μεταχείρισής τους, ως προς το ζήτημα αυτό και κατ' επέκταση ως προς το ύψος της σύνταξής τους, σε σχέση με τα λοιπά στελέχη των Ε.Δ., μια έννομη συνέπεια που δεν ήταν στη βούληση του νομοθέτη του ν. 4093/2012.

40. Επομένως, εφόσον το μέρισμα υπολογίζεται με βάση το βαθμό, που ο δικαιούχος έφερε και με τον οποίο μισθοδοτείτο ή το βαθμό του οποίου τις αποδοχές ελάμβανε κατά την έξοδό του από την υπηρεσία, ο οποίος (βαθμός) επαναπροσδιορίστηκε με την αναδρομική απονομή μισθολογικής προαγωγής, έπειτα ότι και το μέρισμα πρέπει να επανυπολογισθεί για το χρονικό διάστημα από 1-8-2012 και εφεξής. Επίσης, εφόσον η επήσια οικονομική ενίσχυση των μερισμάτουχων από τον ΕΚΟΕΜΑ και τον ΕΚΟΕΜΝ υπολογίζεται με βάση το καταβαλλόμενο από τα MTA και MTN μέρισμα, η αναπροσαρμογή αυτού συνεπάγεται και αναπροσαρμογή της οικονομικής ενίσχυσης. Ως προς την οικονομική ενίσχυση των μερισμάτουχων από τον ΕΚΟΕΜΣ, ο επαναπροσδιορισμός, με την αναδρομική απονομή

μισθολογικής προαγωγής, του βαθμού επί του οποίου απονέμεται η σύνταξη, βάσει του οποίου υπολογίζεται η οικονομική ενίσχυση, συνεπάγεται και αναπροσαρμογή της τελευταίας.

V. ΑΠΑΝΤΗΣΗ

41. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, κατά την ομόφωνη γνώμη του Ε' Τμήματος του Ν.Σ.Κ., στο τεθέν ερώτημα της ανωτέρω υπηρεσίας προσήκει θετική απάντηση, ότι δηλαδή τα νέα φύλλα διακοπής μισθοδοσίας, με τα οποία χορηγήθηκε επιπλέον ποσοστό στο επίδομα χρόνου υπηρεσίας και μισθολογική προαγωγή, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της περιπτ. 38 πτς υποπαραγράφου Γ1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 σε συνδυασμό με την παράγραφο 12 α του άρθρου 4 του ν. 4151/2013, δυνάμει των οποίων αναπροσαρμόστηκε η σύνταξη από το ΓΛΚ των στρατιωτικών, που αποχώρησαν, λόγω συνταξιοδότησης, κατά το χρονικό διάστημα από 1-7-2011 έως 31-7-2012, παράγουν έννομα δικαιώματα αναπροσαρμογής του μερίσματος, που καταβάλλουν τα Μετοχικά Ταμεία Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας, καθώς και της οικονομικής ενίσχυσης των Ειδικών Κλάδων Οικονομικής Ενίσχυσης Μερισμάτουχων ΜΤΣ, ΜΤΝ και ΜΤΑ (ΕΚΟΕΜ – ΕΚΟΕΜΝ – ΕΚΟΕΜΑ), από 1-8-2012 και εντεύθεν. Και τούτο διότι το ως άνω χρονικό διάστημα προσμετράται ως χρόνος για την απονομή μισθολογικής προαγωγής και τη χορήγηση επιπλέον ποσοστού στο επίδομα χρόνου υπηρεσίας, ενώ κατά τη διάρκειά του «πάγωσε» μόνον η καταβολή των σχετικών ποσών. Επισημαίνεται ότι ο προσδιορισμός των σχετικών ποσών του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας και των μισθολογικών προαγωγών γίνεται (σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του Ν. 4151/2013) επί των νέων μειωμένων αποδοχών, που ισχύουν από 1-8-2012 και εντεύθεν.

ΘΕΩΡΗΣΗΚΕ
Αθήνα, 23-6-2015

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΜΕΤΑΞΙΑ ΑΝΔΡΟΒΙΤΣΑΝΕΑ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

ANNA DION. KANTZIA
ΠΑΡΕΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.